

۱۸جامعه

یادداشت

آدم خوب‌ها بی‌خبر می‌روند

❗ **حالا باید چه کار کنیم** -شیده‌جان لاملی، دبیر اجتماعی روزنامه همشهری و رفیق ۲۰ ساله مایچه‌های ارتباطات ۱۹۷۹؟!
حالا ما که رفقایث بودیم، همه ماهایی که هنوز در یک گروه کوچک در دنیای مجازی،گره دوستی آن سال‌ها را سفت نگه داشته‌ایم باید چه کارکنیم؟!
می‌گویند شنیه تو رفته‌ای، برای همیشه رفته‌ای. چه شنیه تلخی بوده این شنیه!
می‌گویند علتش گازگرفتگی بوده. باور کنیم یا نه، حالا عکست را توی یک قاب خاتم‌کاری‌شده گذاشته‌اند روی یک میز کنج دیوار در تحریریه روزنامه‌ات و دوتا شمع سیاه روشن کرده‌اند. تو توی عکس سیاه پوشیده‌ای، نور یک طرف صورتت را روشن‌تر کرده و یک طرفش تاریک، همان لبخند همیشگی- همان که از آرامش صاحبش می‌گفت- توی عکس هم روی لبث است و تو مثل همیشه، آرام زل زده‌ای به رویه‌رو، دست به سینه و حتی کمی هم متفکر.
این همان تصویرت‌وست تـوی ذهن من و خیلی‌های دیگر که می‌شناختیمت اما خودمانیم، رسمش این نبود حتی نمی‌شود که فکر کنیم رفته‌ای یکی از همان ماموریت‌هایی که همیشه پای ثابتش بودی؛ از همان ماموریت‌ها که یک‌دفعه از یک جای دور سررد می‌آوردی. آن وقت چند روزی نبودی، چند روزی از تهران و شلوغی‌هایش دور بودی و بعد وقتی برمی‌گشتی، توی سینمات روایت آدم‌هایی بود روی همین نقشه، روی همین خاک، که کمتر کسی می‌دیدشان.

اما نمی‌شود!ا حالا حتی خاطره‌بازی هم جواب نمی‌دهد، فقط داغ را تازه می‌کند و یادمان می‌آورد که درست ۲۰ سال پیش با هم هم‌کلاس شدیم و پشت صندلی‌های چوبی دانشکده علوم اجتماعی دانشگاه تهران، جایی حوالی همان پل گیشایی که حالا دیگر جای خالی‌اش روی تن تهران مانده، روزنامه‌نگاری یاد گرفتیم- و بعد هرکدام رفتیم یک گوشه این دنیای رسانه‌ای و نوشتن را شروع کردیم؟

مثلا یادمان بیاید که تو را چطور از همان اول عشق و علاقات به میراث و تاریخ این خاک، کشاند سمت خرن‌نگاری میراث فرهنگی و بعدترها همه آن اتفاقات ریز و درشتی‌که درد شده‌اند بیخ گلوی جامعه، شیده را یک اجتماعی‌نویس حرفه‌ای کرد؟!
اصلا حالا باید چه کار کنیم شیده؟ خودت بگو! خودت که یک‌چو مسا را گذاشته‌ای و رفته‌ای! مثلا بنشینیم و روزنامه‌ها را ورق بزنیم و گزارش‌هایی را بخوانیم که تو نوشته‌ای؟ که یادمان بیاید چه خوب می‌دیدستی و چه خوب می‌نوشتی و چطور پای درددل مردم می‌نشستی هرجای این خاک که بودند یا مثلا یادمان بیاید آن گزارش‌ی را که رتبه برتر جشنواره رسانه‌های شهری را نصیب کرد؛ نوشته بوی « نان را از هر طرف که بخوانی نان نیست » و چه خوب از درد مردمی گفته بودی که در کوچه و پس‌کوچه‌های تهران نان قسطی سر سفره‌هایشان می‌برند یا چشم‌مان بیفتد به گزارشی که از ترک تحصیل دخترها در روستاهای اطراف هویزه نوشته بود و از جایی گفته بودی که کرخه به خانه آخرش یعنی هورالعظیم می‌رسد و مزره‌ای ایران به نقطه پایان. رفته بودی تا از سرنوشت بچه‌های روستاهای دور بنویسی، همان سرنوشتی که آنها را به دلیل نبودن کلاس درس از تحصیل محروم کرده بود.

شیده، برای ما که کارمان نوشتن است، مثل کار تو، عشق‌مان نوشتن است مثل شقت تو، بیا و یک چیزی بگو، بگو آدم خوب‌های روزگار، چرا یک‌دفعه و ناگهانی می‌روند؟! این چه مرامی است که شما دارید؟!

سرنوشت ۱۲واکسن کرونای ایرانی

مصطفی قانع، دبیرکمیته علمی ستاد ملی مقابله با کرونا با تأکید بر این‌که نتایج کارآزمایی بالینی واکسن ایرانی کرونا تاکنون بسیار خوب بوده، گفت: امیدواریم کارآزمایی بالینی این واکسن تا پیش از نوروز ۱۴۰۰ به اتمام برسد و بهار بتوانیم آن را در اختیار مردم قرار دهیم. وی افزود: از ۱۲پرونده مرتبط با تولید واکسن ایرانی کرونا یکی از آنها به مرحله فاز اول کارآزمایی بالینی رسیده و سه پرونده دیگر در حال دریافت مجوز کمیته اخلاق و ورود به مرحله مطالعات بالینی است. /ایپنا

انتشار اخبار تایید نشده درباره حذف غربالگری اجباری با واکنش‌های مختلفی روبه‌رو شد

غائله غربالگری

❗ «غربالگری اجباری چنین حذف شد.» این خبر کوتاه بود اما واکنش‌های زیادی در فضای مجازی به همراه داشت؛ واکنش‌هایی که بیشتر آنها رنگ و بوی مخالفت داشت. خیلی‌ها نوشتند با این کار، خطر تولد نوزاد دچار معلولیت در کشور بیشتر می‌شود. عده‌ای گفتند بهتر است به جای این کار تلاش شود این خدمات کاملاً تحت پوشش بیمه قرار بگیرد. محکومیت پزشکان نیز دلیل دیگر موافقان است. آنها می‌گویند مادران زیادی با تولد نوزاد دچار معلولیت از پزشک به دلیل قصور در انجام وظیفه شکایت می‌کنند. در مقابل، موافقان نیز نکاتی را گوشزد می‌کنند. آنها به بازار پرسود غربالگری اشاره می‌کنند و می‌گویند با حذف این مساله، منافع ذی‌نفعان غربالگری تهدید شده است. برخی دیگر از موافقان حذف غربالگری اجباری نیز اذ عا کردند، تأکید بر غربالگری، بر آتش سقط جنین در کشور می‌دمد زیرا بسیاری از خانواده‌ها توان مالی کافی برای انجام تست‌های پیشرفته ندارند، به همین دلیل در نهایت تصمیم به سقط غیرقانونی می‌گیرند.

پای این واکنش‌ها خیلی زود به مجلس نیز باز شد و برخی نمایندگان به آن واکنش نشان دادند. برای نمونه، رئیس کمیسیون بهداشت و درمان گفت این مساله هنوز در حد پیشنهاد است و از سوی کمیسیون مشترک طرح جوانی جمعیت مطرح شده است.

از کجا شروع شد؟

نیست: «همین چند جمله، موج واکنش‌ها را در فضای مجازی به همراه داشت و همین باعث شد پس از مدتی خزلی توتیتش را حذف کند اما اظهارنظرها و واکنش‌ها، پایان نیافت. برخی کاربران در فضای مجازی نوشتند که در ایران ازدواج فامیلی رایج است و به همین خاطر باید غربالگری جنین در کشور وجود داشته باشد. برخی از کاربران هم دلیل اصلی حذف غربالگری را مبارزه با رانتی عنوان کردند که به گفته آنها از طریق غربالگری پول پارو می‌کند.

واکنش مجلس

با بالاگرفتن بحث بر سر غربالگری همه نگاه‌ها به سمت مجلس برگشت، واکنش‌های نمایندگان مجلس دراین باره قابل توجه است. حسینعلی شهریار، رئیس کمیسیون بهداشت و درمان مجلس دراین باره گفت که چنین مصوبه‌ای به مجلس شورای اسلامی ارائه نشده و این موضوع در قالب پیشنهادی در کمیسیون مشترک طرح جوانی جمعیت و تعالی خانواده مطرح شده است. به گفته شهریار چهار نفر از اعضای کمیسیون بهداشت و درمان عضو کمیسیون مشترک هستند و بر اساس این پیشنهاد غربالگری اجباری لغو می‌شود البته اگر والدین تقاضاکنند یا پزشک تشخیص دهد انجام می‌شود. وی ادامه داد: به دلیل موافقت مجلس با بررسی طرح جوانی جمعیت بر اساس اصل ۸۵ قانون اساسی و به نیابت از صحن علنی، مصوبات کمیسیون مشترک در صحن علنی بررسی نمی‌شود و مستقیم به شورای نگهبان برای تأیید ارائه می‌شود.

غربالگری و نظر وزارت بهداشت

این روزها همه دارند درباره غربالگری حرف می‌زنند و از لزوم بودن یا نبودنش می‌گویند اما غربالگری چیست و چطور انجام می‌شود؟ به بیان ساده غربالگری، مجموعه‌ای از آزمایش‌های است که برای برآورد ریسک بارداری انجام می‌شود. با انجام این آزمایش، مادران بارداری که دوران سه‌ماهه اول بارداری را سپری می‌کنند، می‌توانند بفهمند که احتمال به دنیا آمدن نوزادی با بروز سندرم داون (تریزومی ۲۱، تریزومی ۱۳ و تریزومی ۱۸) چقدر است؟ آزمایش غربالگری در دو مرحله انجام می‌شود؛ آزمایش اول آزمایش آمینوسنتز است که برای آن از شکم مادر باردار و از آب دور جنین نمونه‌گیری شده و وجود کروموزوم اضافی در جنین بررسی می‌شود. در صورتی که جواب این آزمایش مثبت باشد، آزمایش ژنتیک در مرحله بعدی انجام می‌شود. این آزمایش نه در ایران بلکه در خارج از ایران انجام می‌شود و به این ترتیب نمونه آزمایشگاهی مادر در ایران گرفته می‌شود و برای بررسی به آزمایشگاه‌های خارج از کشور ارسال می‌شود. در مراحل بعدی آزمایش‌های غربالگری، سونوگرافی و آزمایش‌ها ژنتیکی خاص انجام می‌شود. برخی کارشناسان معتقدند انجام این آزمایش‌ها نه به سلامت مادر کمک می‌کند و نه این که سلامت جنین را تضمین می‌کند چراکه بیماری جنین در زمان بسته‌شدن نطفه به وجود آمده است و با انجام این آزمایش‌ها نمی‌توان بیماری جنین را درمان کرد.

آزمایش غربالگری در سال ۹۰ در نظام سلامت مطرح شد و پس

مدرسه تولید، افتتاح شد

مدرسه تولید به همت بنیاد احسان وابسته به ستاد اجرایی فرمان امام (ره) در سیستان وبلوچستان افتتاح شد. مدرسه تولید یا به عبارت دیگر مدرسه کسب‌وکار یک بستر آموزشی نوین بر پایه تولید و فرآوری محصولات و ارائه خدمات است که ضمن در برگیری ویژگی‌های عمومی یک مدرسه یا هنرستان، هدف اصلی آن آموزش افراد برای یادگیری و راه‌اندازی و توسعه کسب وکار مبتنی بر تولید و خدمات زیست بوم همان منطقه است. /جام‌جم‌دیلی

طرح پرهزینه

درست است که بسیاری از مدیران وزارت بهداشت و درمان عنوان کرده‌اند انجام آزمایش‌های غربالگری مادران اجباری نیست، اما بسیاری از مادران، آزمایش‌های غربالگری را انجام می‌دهند. حتی به‌وزران هم می‌توانند انجام آزمایش غربالگری را تجویز کنند. آزمایش‌های مختلف و مرحله‌ای غربالگری اما هزینه‌های بالایی دارد. برای هر کدام از آزمایش‌های غربالگری، خانواده‌ها حدود پنج تا شش میلیون تومان هزینه می‌کنند. پوشش بیمه‌ای برای حمایت مالی از این آزمایش‌ها وجود ندارد. البته بیمه‌ها تقریباً از هیچ‌کدام از آزمایش‌های ژنتیک حمایت نمی‌کنند و دلیل آن هم، هزینه‌های بالای این آزمایش‌هاست. نبود حمایت از آزمایش‌های غربالگری این قدر جدی است که یکی از شرکت‌های بیمه‌ای به‌صراحت از عدم تعهد حمایت مالی از آزمایش‌های غربالگری گفته است. در نامه‌ای که ۲۸ دی پارسال مدیرعامل این بیمه به مراکز ارائه خدمات بیمه‌ای ارائه داد، عنوان کرده است مراکز ارائه خدمات بیمه‌ای به آزمایش‌های غربالگری بپردازند. هزینه‌ای که با عدم حمایت بیمه‌ای می‌تواند بار اقتصادی زیادی به خانواده‌ها تحمیل کند. به خاطر همین است که امیرحسین بانکی‌پور، رئیس کمیسیون جمعیت و تعالی خانواده مجلس شورای اسلامی، درباره اصلی‌ترین دلیل پیشنهاد حذف طرح غربالگری به ما می‌گوید: «طرح غربالگری، فشار اقتصادی زیادی را به خانواده‌ها تحمیل می‌کند و مشکلات بسیاری برای خانواده‌هایی که می‌خواهند فرزندی به دنیا بیاورند، ایجاد کرده است.» به خاطر همین است که او ا برنامه‌های حرف می‌زند که قرار است ریزنظر وزارت بهداشت و درمان و متخصصان زنان و زایمان ارائه شود. طرحی که گردش مالی کمتری خواهد داشت و طبق دستورالعمل‌های ویژه‌ای ارائه می‌شود. به نظر او نحوه آزمایش‌های غربالگری باید اصلاح شود.

آزمایش‌های پرسود غربالگری

آزمایش‌های غربالگری اما عوارضی برای مادر دارد. ۲۸ درصد جنین مادران بعد از تست آمینوسنتز سقط می‌شود. ۷ درصد مادران بعد از انجام تست به زایمان زودرس مبتلا و برخی مادران هم به عفونت‌های بارداری دچار می‌شوند. اینها را مونا زینالی، متخصص پزشک عمومی و اجتماعی به ما می‌گوید. او سال ۹۷ تحقیقی انجام داد که در آن معضلات طرح غربالگری را بررسی کرد. به نظر او طرح غربالگری در کشور به‌درستی اجرا نشده است.

آن طور که او می‌گوید هر برنامه‌ای که در شبکه سلامت کشور ارائه می‌شود باید از سه جنبه بررسی شود؛ مطالعات بومی، نظارت بر اجرای صحیح و در نهایت این‌که آیا طرح برای کشور و خانواده‌ها از نظر اقتصادی مقرون به‌صرفه است یا نه.

زینالی می‌گوید: در کشورهای توسعه‌یافته فقط ۳۰ تا ۳۴ درصد جمعیت زنان باردار تست غربالگری را انجام می‌دهند. حال این که در کشور ایران، بالای ۹۵ درصد مادران این تست را انجام می‌دهند؛ حدود ۶۰ درصد از مادران ایرانی نمی‌دانند که چرا باید این تست را انجام دهند. یکی از دلایل انجام تست غربالگری، تعیین جنین مبتلا به سندرم داون است اما احتمال به دنیا آمدن نوزاد سندرم داون یک در هزار است.

او می‌افزاید، بعد از انجام تست‌های بارداری در ایران به حدود ۱۶ درصد مادران باردار گفته می‌شود که احتمال دارد جنینی با عوارض سندرم داون به دنیا بیاورند. حال این که این عدد در انگلستان ۷ تا ۱۸ درصد است. از نظر زینالی، این رقم در کشور علمی نیست و همین بار روحی و استرس زیادی را به خانواده‌ها تحمیل می‌کند. به گفته زینالی احتمال منفی یا مثبت کاذب‌بودن این آزمایش‌ها ۴ تا ۵ درصد است اما با وجود این آزمایش‌های غربالگری در کشور اجباری است اما سالانه حدود ۳۰۰۰ نوزاد، مبتلا به سندرم داون در کشور به دنیا می‌آید، یعنی جواب ۳ هزار آزمایش، منفی کاذب است. به گفته او بعد از انجام آزمایش‌های غربالگری به حدود ۱۵۰ تا ۱۶۰ هزار خانواده گفته می‌شود که احتمال دارد فرزندی مبتلا به سندرم داون به دنیا بیاورند. دانستن این نکته، می‌تواند هزینه مالی و روحی زیادی را به خانواده‌ها تحمیل کند. از ۵۰ تا ۱۶۰ هزار خانواده حدود ۱۵۰ تا ۳۰ هزار خانواده جنین خود را سقط می‌کنند. حال این که فقط یک هزارم احتمال دارد، فرزندی مبتلا به سندرم داون به دنیا بیاید و این به آن معناست که خانواده‌های زیادی، جنین سالم خود را از بین می‌برند. شاید منفعت اقتصادی سبب پافشاری بر انجام این غربالگری‌ها باشد، چراکه زینالی می‌گوید، برخی از انجام غربالگری سالانه حدود صد هزار میلیارد تومان درآمد دارند.

این خطر جدی است؟

مخالفان حذف آزمایش‌های غربالگری، نگران افزایش به دنیا آمدن نوزادان دچار معلولیت در کشور هستند و معتقدند باید مراقب سلامت جامعه بود. براساس نتایج سرشماری سال ۹۵ می‌توان گفت در ازای هر ۱۰ هزار نفر جمعیت در کشور ۱۳ نفر دچار معلولیت هستند. هرچند آمار دقیقی از تعداد افراد دارای معلولیت در کشور وجود ندارد و تعاریف مختلفی در خصوص معلولیت مطرح است، اما جالب است بدانید حدود ۳۳ هزار خانواده در کشور، دارای دو فرزند دارای معلولیت هستند.

ناهید خداکرمی، عضو شورای عالی نظام پزشکی یکی از مخالفان حذف آزمایش‌های غربالگری است. او در تویییتی دلایل خود را نیز مطرح کرده است. آن طور که او نوشته مادران زیادی بعد از به دنیا آمدن نوزاد دارای معلولیت طرح شکایت می‌کنند و به پزشکان می‌گویند چرا اجبار نکردید غربالگری انجام دهیم. به سال ۹۰ برمی‌گردد. وقتی سازمان به گفته او، دلیل مطرح شدن طرح غربالگری، به سال ۹۰ برمی‌گردد. وقتی سازمان ملل گزارشی را منتشر و عنوان کرد در سال ۲۰۰۳، ممکن است جمعیت ایران به سرعت به سمت پیری برود. به خاطر همین هم نسخه‌های زیادی برای افزایش جمعیت در کشور مطرح و برای فرزندآوری طرح‌های تشویقی پیشنهاد شد. حذف آزمایش‌های غربالگری چنین یکی از طرح‌های پیشنهادی است. به نظر خداکرمی، از بین رفتن جنین‌های سالم بعد از انجام این آزمایش‌ها باعث شده است طرح حذف آزمایش‌های غربالگری از طرف برخی نمایندگان مجلس مطرح شود. خداکرمی تأکید کرد: «طرح حذف آزمایش‌های غربالگری برای افزایش جمعیت یک بپراهه بزرگ و پاک کردن صورت مساله در کشور است. ساده‌انگاری است اگر تصور شود با حذف آزمایش‌های غربالگری می‌توان جمعیت کشور را زیاد کرد.»

موافقان غربالگری به آمار سازمان بهزیستی نیز استناد و تأکید می‌کنند براساس اعلام سازمان بهزیستی سالانه تا ۲۹ هزار کودک دارای معلولیت در کشور متولد می‌شود. به گفته آنها نیمی از این کودکان حاصل اختلالات ژنتیک هستند و بررسی‌های علمی نشان می‌دهد می‌توان با علت‌یابی ژنتیک، معلول‌زایی را کاهش داد. رئیس سازمان بهزیستی نیز مدتی پیش در این باره گفت سال ۹۸ با سقط درمانی و با مجوز پزشکی قانونی، از تولد ۱۴۴۴ نوزاد دارای معلولیت جلوگیری شده است. این در حالی است که شرایط حمایت از افراد دارای معلولیت در جامعه نیز مناسب نیست. افراد دچار معلولیت و خانواده‌هایشان از این گلابه دارند که سازمان‌های حمایتگر آن‌طور که باید از آنها حمایت نمی‌کنند و در سیاست‌های کلان نیز به نیازهای آنها توجه نمی‌شود، به همین دلیل افراد دچار معلولیت برای ادامه زندگی با مشکل روبه‌رو می‌شوند.